
REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT

INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

PROGRAM ORIENTUES PËR MATURËN SHTETËRORE

(Provim me zgjedhje)

LËNDA:

QYTETARIA

Koordinator: Astrit Dautaj

Viti shkollor 2014-2015

TIRANË, JANAR, 2015

1. UDHËZIME PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Programi orientues për lëndën me zgjedhje “Qytetaria”, përfshin konceptet më të rëndësishme të lëndës, si dhe njohuritë dhe shprehitë themelore që synohen në këtë lëndë. Ky program është bazuar në udhëzimin Nr. 1, datë 12.01.2015 të MAS-it për “Zhvillimin e Provimeve të Maturës Shtetërore 2015”, në programin ekzistues të lëndës “Qytetaria”, të zhvilluar në klasat 10-11-të të shkollave të mesme.

Programi orientues për provimin me zgjedhje të lëndës “Qytetaria”, i vlefshëm për provimet me zgjedhje në kuadrin e Maturës Shtetërore për vitin shkollor 2014 - 2015, përbën një dokument të vlefshëm për shkollën e mesme, për nxënësit e interesuar dhe specialistët e përfshirë në procesin e konsultimit ose të vlerësimit për provimet e Maturës Shtetërore.

1. Programi orienton **nxënësit** për përvetësimin e materialeve kyçe mësimore, njohuritë, konceptet dhe shprehitë kryesore që duhet të zotërojnë për të përballuar me sukses provimin e lëndës “Qytetaria”, si lëndë me zgjedhje në Maturën Shtetërore.
2. Programi përmban informacionin e nevojshëm orientues për **mësuesit** e lëndës “Qytetaria” të shkollës së mesme, që do të përgatisin maturantët për provimin e kësaj lënde me zgjedhje në Maturën Shtetërore.
3. Programi përbën një dokument zyrtar që duhet zbatuar me korrektesë nga **specialistët e vlerësimit**, të përfshirë në hartimin e bankës së pyetjeve dhe tezës së provimit të lëndës “Qytetaria”, si lëndë me zgjedhje për Maturën Shtetërore.

Ky program duhet shqyrtuar me kujdes nga secili prej grupeve të interesuara.

Kujdes i veçantë duhet bërë nga specialistët e përfshirë në hartimin e bankës së pyetjeve dhe të tezës së provimit të lëndës “Qytetaria” të cilët **nuk duhet të përfshijnë për vlerësim çështje mësimore që nuk janë parashikuar në këtë program**. Banka e pyetjeve dhe teza e provimit të përmbajnë njohuri dhe koncepte të parashikuara në programin lëndor dhe të trajtuara në tekstet e mësimorë.

Mësuesit që do të përgatitin nxënësit për provimin e lëndës “Qytetaria” t’i aftësojnë nxënësit jo vetëm për çështjet mësimore, njohuritë, konceptet dhe shprehitë e përcaktuara në këtë program, por të trajtojnë me ta edhe çështje që nuk trajtohen në tekstin e përzgjedhur, por që përmbajnë informacion të rëndësishëm dhe ndihmojnë nxënësit për të përvetësuar më mirë materialin e zgjedhur për provim.

Përgatitja e nxënësve për provimin e lëndës “Qytetaria” të bëhet në mënyrë të vazhdueshme, që nxënësit të sigurojnë cilësinë e nxënies së çështjeve mësimore, të koncepteve kyçe dhe të aftësive intelektuale të përcaktuara në program.

Kujdes!

Në rastet kur njëri prej teksteve alternative nuk trajton një objektiv të caktuar të programit, atëherë **mësuesi** i lëndës, **që ka përzgjedhur këtë tekst, ka detyrën të plotësojë informacionin e domosdoshëm për realizimin e objektivit të përcaktuar.**

Nuk është detyrë e nxënësit të sigurojë tekste të tjera për të realizuar objektivat e munguar!

1.1 UDHËZIMI VEÇANTË

Testi në provimin me zgjedhje të maturës shtetërore në lëndën “Qytetaria”, do të ndërtohet në bazë të kërkesave dhe objektivave të programit të lëndës “Qytetaria 10-11”.

Testi **synon të vlerësojë atë çfarë di dhe është i aftë të bëjë nxënësi në fund të shkollës së mesme në lëndën e qytetarisë**, duke u bazuar në kërkesat e programit dhe në mundësitë që ofrojnë tekstet.

Kjo do të thotë se:

- a. Maturanti testohet për të vlerësuar shkallën e përvetësimit prej tij të njohurive, të ideve dhe të koncepteve bazë të lëndës. Programi në vijim përmban pikërisht fushat, temat, çështjet dhe konceptet kryesore të përzgjedhura për t’u testuar në këtë provim.
- b. Maturanti testohet për aftësitë intelektuale të vëzhgueshme dhe të matshme, të synuara nga programi dhe të zhvilluara gjatë në lëndën e qytetarisë në shkollë, të tilla si:
  1. Aftësia për të identifikuar dhe për të përshkruar (nivel i ulët i aftësive intelektuale).
  2. Aftësia për të shpjeguar dhe për të analizuar (nivel mesatar i aftësive intelektuale).
  3. Aftësia për të vlerësuar, për të marrë dhe për të mbrojtur qëndrime të caktuara (nivel i lartë i aftësive intelektuale).

1. Aftësia për të identifikuar dhe për të përshkruar

- **Të identifikosh** do të thotë të zbulosh kuptimin e gjërave të prekshme (p. sh., ministrat) ose jo të prekshme (p.sh., koncepte, të tilla si: drejtësia, barazia etj.). Të identifikosh diçka, do të thotë ta dallosh atë nga diçka tjetër, ta klasifikosh ose ta gruposh sipas ngjashmërisë etj.
- **Të përshkruash** do të thotë të dallosh, me shkrim ose me gojë, karakteristikat kryesore të një sendi ose dukurie. Këto mund të jenë sende të prekshme, konkrete, por mund të jenë edhe procese, institucione, qëllime etj.

2. Aftësia për të shpjeguar dhe për të analizuar

- Të **shpjegosh** do të thotë të identifikosh, të përshkruash, të qartësosh ose të interpretosh diçka, p.sh.: shkaqet e ngjarjeve, kuptimin e ngjarjeve ose ideve të caktuara, arsyet për ndërmarrjen e veprimeve ose qëndrimeve të caktuara.
- Të **analizosh** do të thotë të ndash diçka në pjesët e saj përbërëse për të qartësuar kuptimin ose rëndësinë e saj, për shembull, për të kuptuar shkaqet e ngjarjeve, pjesët përbërëse dhe pasojat e ideve, e proceseve të caktuara shoqërore, politike ose ekonomike.

3. Aftësia për të vlerësuar, për të marrë dhe për të mbrojtur qëndrime të caktuara

- **Të vlerësosh** do të thotë të përdorësh kritere ose standarde për të gjykuar, p.sh., për anët e forta ose të dobëta të qëndrimeve që lidhen me çështje të caktuara, synime, mjete etj.
- **Të marrësh një qëndrim të caktuar** do të thotë të përdorësh kritere ose standarde për të arritur në një qëndrim që individi e zgjedh nga një numër i caktuar qëndrimesh ose në një qëndrim të ri.
- **Të mbrosh një qëndrim të caktuar** do të thotë të përdorësh argumente dhe fakte që mbështetin atë qëndrim, ose të kundërshtosh një qëndrim të caktuar, duke marrë parasysh edhe argumentet që i kundërvihen qëndrimit tënd.

Model i shpërndarjes së pikëve që rrjedhin nga pyetje të niveleve të ndryshme në test

Nivelet e aftësive intelektuale		
Niveli i ulët	Niveli mesatar	Niveli lartë
Aftësia për të identifikuar dhe për të përshkruar...	Aftësia për të shpjeguar dhe për të analizuar...	Aftësia për të vlerësuar, për të marrë dhe për të mbrojtur një qëndrim të caktuar...
40%	40%	20%

Shembuj rezultatesh komplekse të nxëni, që mund të maten/vlerësohen:

1. me anë të testeve që varen nga një kontekst i caktuar, të cilët nxënësi, pasi i lexon ose i analizon në një material të caktuar informativ, i plotëson me një ose me më shumë detyra;
2. me anë të testeve me përgjigje të kufizuara;
3. me anë të testeve me përgjigje të zgjeruara.

1. Rezultate të nxëni, që mund të vlerësohen me anë të testeve që varen nga një kontekst i caktuar, janë, për shembull, aftësitë:

- për të dalluar lidhjet shkak-pasojë;
- për të dalluar zbatimin e parimeve;
- për të dalluar argumentet që kanë lidhje me çështjen;
- për të dalluar hipoteza të arsyeshme;
- për të dalluar përfundime të vlefshme etj.

2. Rezultate të nxëni, që mund të vlerësohen me anë të eseve me përgjigje të kufizuara, janë, për shembull, aftësitë:

- për të shpjeguar lidhjet shkak-pasojë;
- për të përshkruar zbatimin e parimeve;
- për të paraqitur argumente të vlefshme;
- për të formuluar hipoteza të arsyeshme;
- për të formuluar përfundime të vlefshme.

3. Rezultate të nxëni, që mund të vlerësohen me anë të eseve me përgjigje të zgjeruara, janë, për shembull, aftësitë:

- për të prodhuar, për të organizuar dhe për të shprehur ide;
- për të lidhur të nxënit në fusha të ndryshme të dijes;
- për të krijuar modele origjinale;
- për të vlerësuar ide të vlefshme.

2. OBJEKTIVAT E PROGRAMIT SIPAS LINJAVE PËRKATËSE

Linja 1 Ligji dhe ne

Linja	Objektiva
Ligji dhe ne	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore, nxënës/i,-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të shpjegojë qëllimin e ligjit; • të argumentojë funksionet dhe natyrën e ligjit në shoqëri; • të identifikojë dhe vlerësojë pasojat e veprimit apo mosveprimit të ligjit në shoqëri; • të argumentojë me shembuj nga jeta e përditshme domosdoshmërinë e ligjit për shoqërinë; • të identifikojë vlerat që qëndrojnë në themel të ligjeve; • të shpjegojë domosdoshmërinë e llojeve të ndryshme të ligjit në shoqëri; • të tregojë rëndësinë e vlerave në qëndrimin ndaj ligjeve të caktuara; • të identifikojë raste të shkeljeve të ndryshme ligjore dhe të diskutojë për pasojat e tyre për veten, familjen dhe mjedisin ku jeton; • të evidentojë dhe analizojë faktorët që ndikojnë në qëndrimin e tij/saj ndaj zbatimit të ligjit; • të demonstrojë qëndrimin e tij ndaj dhunimit ose shkeljes së normave a ligjeve që kanë pasojë negative për individin dhe grupin shoqëror në të cilin bën pjesë.

--	--

Linja 2: Kushtetuta e Shqipërisë dhe të drejtat e njeriut

Linja	Objektiva
Kushtetuta e Shqipërisë dhe të drejtat e njeriut	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i, -ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të përshkruajë rolin e kushtetutës si ligji themeltar i shtetit; • të përshkruajë parimet kryesore të mishëruara në kushtetutës shqiptare; • të argumentojë rëndësinë e mbështetjes në parimet e kushtetutës për hartimin dhe zbatimin e ligjeve; • të argumentojë domosdoshmërinë dhe rëndësinë e përmirësimit të kushtetutës në përputhje me dinamizmin dhe veçoritë e jetës ekonomike, sociale e politike të shoqërisë.

LINJA 3: Familja

Linja	Objektiva
Familja	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të përshkruajë evolucionin historik të familjes; • të dallojë familjen si një qelizë e shoqërisë; • të tregojë që familja është pjesë e një bashkësie më të madhe, që është shoqëria; • të përshkruajë funksionet kryesore të familjes; • të dallojë lidhjet që ekzistojnë ndërmjet zhvillimit demografik dhe plakjes së popullsisë; • të tregojë ligjet që rregullojnë marrëdhëniet familjare; • të përshkruajë disa nga problemet e familjes së sotme; • të identifikojë fakte e të dhëna për problemet e familjes e të bëjë interpretimin e tyre; • të parashikojë pasoja të qëndrimeve, të politikave ose të ligjeve të ndryshme tek funksionet e familjes.

LINJA 4: Shkolla

Linja	Objektiva
Shkolla	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të argumentojë rëndësinë e arsimimit për jetën e secilit; • të argumentojë rëndësinë e mbrojtjes me ligj të drejtës për arsimim; • të përshkruajë ndryshimet e shkollës në vite; • të përshkruajë mundësitë që ofron arsimimi në shkollë; • të dallojë rolin e shkollës dhjetë mësuesve; • të tregojë disa nga problemet me të cilat përballen arsimit dhe shkolla jonë sot; • të përdorë njohuritë dhe mjetet e tjera që ofron shkolla për të bërë zgjedhje për vazhdimësi në arsimimit të tij; • të mbledhë fakte e të dhëna për problemet e shkollës e të bëjë interpretimin e tyre; • të parashikojë pasojat e qëndrimeve, politikave ose ligjeve të ndryshme në funksionet e shkollës.

LINJA 5: Fëmijëria

Linja	Objektiva
Fëmijëria	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të japë përcaktimin ligjor të termit fëmijë. • të përshkruajë përgjegjësinë civile dhe penale të fëmijëve sipas ligjit shqiptar. • të përshkruajë ligjet shqiptare që kanë të bëjnë me mbrojtjen dhe kujdesin për fëmijët. • të tregojë, me shembuj, për mosrespektimin e të drejtave të fëmijëve. • të rendisë disa nga problemet me të cilat përballen fëmijë të ndryshëm në bashkësinë ku jetojnë. • të përmendë fakte që flasin për gjendjen e respektimit të të drejtave të fëmijëve në botë. • të japë ide për përmirësimin e gjendjes së fëmijëve në bashkësinë ku jeton dhe më gjerë. • të identifikojë fakte e të dhëna për problemet e fëmijëve e të bëjë interpretimin e tyre. • të parashikojë pasojat e qëndrimeve, politikave ose ligjeve të ndryshme në cilësinë e fëmijërisë.

--	--

LINJA 6: Rritja e fëmijës, ndryshimet

<i>Linja</i>	<i>Objektiva</i>
Rritja e fëmijës, ndryshimet	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të përshkruajë disa nga ndryshimet fizike dhe psikologjike që pëson para adoleshencës (10-14 vjeç). • të dallojë nga letërsia, media e shkruar dhe elektronike dhe nga jeta e përditshme, këndvështrime të ndryshme për botën e fëmijëve. • të rendisë disa nga problemet me të cilat përballet në jetën e përditshme me bashkëmoshatarët dhe të rriturit. • të reflektojë për problemet shpirtërore me të cilat përballet në jetën e përditshme në familje, shkollë e shoqëri. • të dallojë disa nga këndvështrimet e të rriturve për botën e fëmijëve dhe sjelljet e tyre që bazohen në kë të këndvështrim. • të dallojë disa nga arsyet pse të rriturit dhe fëmijët kanë pikëpamje të ndryshme. • të diskutojë për mundësinë e zgjidhjes së kundërshtive ndërmjet të rriturve dhe fëmijëve për të lehtësuar zgjidhjen e problemeve të moshës. • të përdorë njohuritë e fituara për të përballuar problemet dhe vështirësitë e moshës. • të identifikojë fakte e të dhëna për problemet e rritjes së fëmijëve sot e të bëjë interpretimin e tyre. • të parashikojë disa nga pasojat që kanë te fëmijët qëndrime të caktuara të vetë fëmijëve dhe të rriturve.

LINJA 7: Puna

<i>Linja</i>	<i>Objektiva</i>
Puna	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të japë një përcaktim të termave punë dhe punoj. • të rendisë lloje të ndryshme punësh. • të dallojë faktorët kryesorë që mundësojnë një proces prodhues; • të tregojë përgjegjësinë e shtetit për punën. • të rendisë të drejtat dhe detyrimet e punëtorëve sipas legjislacionit shqiptar për punën. • të rendisë disa nga hapat e domosdoshëm për të kërkuar punë. • të përshkruajë tablonë e disa prej ndryshimeve kryesore që ka pësuar bota e punës në shoqërinë shqiptare dhe pasojat e tyre për botën e punës në Shqipëri. • të përshkruajë disa nga tiparet kryesore të botës së punës në Evropë dhe kërkesat që shtron ajo për të rinj të shqiptarë që dëshirojnë të jetojnë në të. • të dallojë për disa nga dukuritë, me të cilat ndeshen emigrantët shqiptarë në botën e punës jashtë Shqipërisë. • të dallojë fakte e të dhëna për problemet e punës së fëmijëve e të bëjë interpretimin e tyre. • të parashikojë pasoja në aspekte të ndryshme të jetës së fëmijës qëndrime ose praktika të caktuara që lidhen me punën e fëmijëve në familje ose në shoqëri.

LINJA 8: Mjedisi

<i>Linja</i>	<i>Objektiva</i>
Mjedisi	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të shpjegojë lidhjen ndërmjet ruajtjes së mjedisit dhe ruajtjes së ve të njeriut. • të dallojë rreziqet me të cilat përballet sot planeti ynë. • të rendisë disa prej angazhimeve ndërkombëtare për mbrojtjen e mjedisit. • të parashikojë pasojat që ka prishja e ekuilibrave ekologjikë për planetin dhe jetën e njeriut. • të krahasojë mënyrën se si vende të ndryshme të botës i shfrytëzojnë burimet natyrore. • të dallojë rolin e dyfishtë të shkencës dhe të teknologjisë në drejtim të mjedisit.

	<ul style="list-style-type: none"> • të argumentojë përgjegjësinë e secilit për mbrojtjen e mjedisit. • të përshkruajë detyrimet ligjore të shtetit shqiptar për mbrojtjen e mjedisit. • të përkufizojë me fjalët e tij termin zhvillim i qëndrueshëm. • të shpjegojë rëndësinë e marrjes parasysh të pasojave të veprimeve dhe sjelljeve tona mjedisore për brezat e ardhshëm dhe për ardhmërinë në përgjithësi. • të tregojë me shembuj që mbrojtja e mjedisit është përgjegjësi individuale. • të parashikojë disa nga pasojat që kanë për brezat e ardhshëm, zgjedhjet që bëjnë individët, grupet ose shteti. • të përshkruajë me fjalët e tij/saj përmbajtjen e ligjeve kryesore për mbrojtjen e mjedisit dhe të zhvillimit të qëndrueshëm.
--	---

LINJA 9: Shëndeti

<i>Linja</i>	<i>Objektiva</i>
Shëndeti	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të japë një përkufizim për shëndetin. • të rendisë rreziqet kryesore që e kërcënojnë shëndetin. • të flasë për disa prej sëmundjeve që lidhen me mirëqenien dhe problemet shoqërore. • të shpjegojë pse shëndeti është një e drejtë dhe detyrë e çdo qytetari. • të shpjegojë rëndësinë e informacionit dhe të parandalimit për mbrojtjen e shëndetit. • të përshkruajë disa prej veprimtarive ose hapave që duhen ndjekur për ruajtjen e shëndetit në mjedise të ndryshme. • të përshkruajë dëmet që shkaktojnë disa prej armiqve të shëndetit, si droga, alkooli, duhani etj. • të argumentojë, bazuar në ligjin shqiptar dhe në njohuritë e marra nga lëndët e tjera, rëndësinë e luftës kundër këtyre armiqve të shëndetit. • të listojë dhe të shprehë qëndrimin e tij për kundërshtitë që ekzistojnë lidhur me përdorimin e drogës, alkoolit, duhanit dhe për karakterin e tyre të ligjshëm ose jo. • të përdorë ligjin për shëndetin për mbrojtjen e shëndetit të tij dhe të tjerëve në jetën e përditshme. • të përdorë njohuri të e fituara për të mbrojtur shëndetin e tij nga rreziqet dhe disa prej sëmundjeve të njohura. • të identifikojë fakte e të dhëna për problemet e shëndetit e të bëjë interpretimin e tyre.

	<ul style="list-style-type: none"> të parashikojë pasoja të sjelljeve dhe të qëndrimeve të ndryshme të shëndeti.
--	---

LINJA 10: Ushqimi

<i>Linja</i>	<i>Objektiva</i>
Ushqimi	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> të përshkruajë çdo të thotë të ushqehesh. të përdorë, duke u mbështetur edhe në njohuri të e marra nga lëndët e tjera (biologji, kimi) konceptet kryesore fiziologjike që lidhen me të ushqyerit, për përshkrimin ose argumentimin e qëndrimeve të ndryshme qytetare. të rendisë disa nga ushqimet më të shëndetshme mbi bazën e kriterëve shkencore. të shpjegojë rëndësinë e të ushqyerit në mënyrë të baraspeshuar. të përshkruajë disa nga sëmundjet që lidhen me qëndrimin ndaj të ushqyerit. të dallojë ushqimet e natyrore e të shëndetshme nga ato të ndryshuara. të shprehë qëndrimin e tij për çështje që kanë të bëjnë me prodhimin e ushqimeve të ndryshuara gjenetikisht. të përdorë ligjin shqiptar që mbron të drejtat e individit në fushën e ushqimit, për të mbrojtur veten dhe të tjerët nga ushqimet e ndryshuara. të mbledhë fakte e të dhëna për problemet e ushqimit e të bëjë interpretimin e tyre.

LINJA 11: Konsumatori

Linja	Objektiva
Konsumatori	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> të përshkruajë kërkesat kryesore të ligjit për konsumatorin. të përcaktojë përmbajtjen e konceptit konsumator dhe të përshkruajë të drejtat dhe detyrimet e konsumatorit. të përshkruajë disa nga faktorët që ndikojnë në sjelljet e konsumatorit të demonstrojë aftësi për të zgjidhur probleme të thjeshta si

	<p>konsumator.</p> <ul style="list-style-type: none"> • të analizojë dhe përshkruajë elementet kryesore të kontratës së shitblerjes. • të shpjegojë elementet dhe rëndësinë e garancisë për respektimin e të drejtave dhe të detyrimeve të konsumatorit. • të përshkruajë funksionet e reklamës dhe të analizojë raste të keqpërdorimit të saj si shkelje të interesave dhe të të drejtave të konsumatorit. • të identifikojë organizata që punojnë e luftojnë për zbatimin e ligjeve për mbrojtjen e konsumatorit. • të diskutojë për rrugë dhe forma të ndryshme të mbrojtjes së konsumatorit dhe të ndërmarrë veprime konkrete në mbrojtje të të drejtave të tij dhe të konsumatorëve të tjerë.
--	---

LINJA 12: Siguria rrugore

Linja	Objektiva
Siguria rrugore	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të dallojë sinjalet kryesore rrugore që rregullojnë qarkullimin e këmbësorëve, të biçikletave dhe të motoçikletave. • të përcaktojë sjelljen e këmbësorëve, biçikletave dhe motoçikletave në rrugë në raport me përdoruesit e tjerë të rrugës. • të marrë vendim për lëvizjen e tij në rrugë në përputhje me rregullat e qarkullimit rrugor. • të gjykojë për rregullsinë ose parregullsinë e lëvizjes së përdoruesve të rrugës. • të vlerësojë dhe të parashikojë pasojat e moszbatimit të rregullave të qarkullimit rrugor për individët dhe shoqërinë etj.

LINJA 13: Informimi

Linja	Objektiva
--------------	------------------

Informimi	<p>Në fund të kësaj njësie mësimore nxënës/i-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të japë një përshkrim të konceptit informacion. • të përshkruajë mjetet kryesore tradicionale dhe të reja të informacionit. • të përshkruajë mundësitë dhe kufizimet e informacionit. • të shpjegojë rëndësinë e vlerësimit kritik të informacionit. • të shprehë qëndrimin e tij për lirinë e medias dhe për ligjin shqiptar që lidhet me të drejtën e informacionit. • të identifikojë fakte e të dhëna për problemet e informimit të të rinjve e të bëjë interpretimin e tyre. • të parashikojë pasoja të ndryshme të qëndrimeve të medias në jetën e fëmijës.
------------------	--

1. PESHA SIPAS LINJAVE

Nr.	Linja	Pesha (në përqindje)
1	Ligji dhe ne	7%
2	Kushtetuta e Shqipërisë dhe të drejtat e njeriut	7%
3	Familja	8%
4	Shkolla	6%
5	Fëmijëria	8%
6	Rritja e fëmijës, ndryshimet	7%
7	Puna	8%
8	Mjedisi	9%
9	Shëndeti	8%
10	Ushqimi	7%
11	Konsumatori	7%
12	Siguria rrugore	9%
13	Informimi	9%
Totali:		100%